

Sak 7 Øvrige politiske saker

Forslag 1

Boikott mot Israel:

Arbeiderpartiet har alltid stått i spissen for en rettferdig utenrikspolitikk som tar tydelig stilling mot okkupasjon og brudd på folkeretten. I flere tiår har Israel opprettholdt en ulovlig okkupasjon av palestinske områder, noe som strider mot FN-resolusjoner og grunnleggende prinsipper for internasjonal rett. Denne situasjonen har ført til systematisk undertrykkelse av det palestinske folket, inkludert utvidelse av bosettinger, tvangsflytting, og begrensning av palestinernes grunnleggende rettigheter.

Til tross for mange internasjonale fordømmelser og diplomatiske forsøk, fortsetter Israel sin politikk uten å møte reelle konsekvenser. AUF mener det er på tide at Norge tar et tydelig standpunkt ved å innføre sanksjoner mot Israel for å legge press på israelske myndigheter til å overholde folkeretten og bidra til en rettferdig løsning på konflikten.

Lunner Arbeiderparti vil:

- At Norge skal gjennomføre økonomisk boikott av Israel inntil en reell fredsavtale legger til grunn en tostatsløsning med et fritt, sammenhengende og selvstendig Palestina forekommer.

Styrets innstilling:

Styret støtter ikke forslaget, men forstår intensjonen bak og er glad for at vår regjering har anerkjent Palestina.

Partiet er generelt motstander av en total boikott, og har heller talt for en politikk som setter søkelys på dialog og diplomati for å fremme varig fred i Midtøsten.

AP har støttet opp om Norges rolle som en pådriver for fredsprosesser og har oppfordret til en tostatsløsning mellom Israel og Palestina. Da må det stilles krav til begge parter i konflikten.

Sak 7 Øvrige politiske saker

Forslag 2

Norsk bistand

Norsk bistandspolitikk må fornyes for å møte dagens globale utfordringer på en rettferdig og effektiv måte. Klimaendringer, økende ulikhet og menneskerettighetsbrudd rammer millioner av mennesker, og verdenssamfunnet har ikke lyktes med å finne tilstrekkelige løsninger.

Norge, som en av verdens mest ressurssterke nasjoner, har et spesielt ansvar for å bidra til global rettferdighet. Samtidig er det avgjørende at bistandsmidler brukes på en måte som gir konkrete resultater for de mest utsatte, og at pengene ikke går til aktører som bryter miljøstandarder eller menneskerettigheter.

Lunner Arbeiderparti mener at norsk bistand må være solidarisk og bærekraftig, og at vi må stille strengere krav til ansvarlighet. Vi kan ikke akseptere at bistand går til selskaper eller regimer som motarbeider rettferdighet og demokrati.

Lunner Arbeiderparti vil:

- At norsk bistand alltid minst skal være på 1%, og at det i tiden framover i større grad skal

prioriteres klimabistand. Norske myndigheter skal gjennomføre en systematisk gjennomgang av norsk bistand, mål og kontrollmekanismer, herunder alle eksisterende multilaterale partnere og alle avtaler, for å dokumentere effekten på bakken. Det skal utarbeides en ny samlet bistandsstrategi som blant annet sikrer at norsk bistand kommer folket det er ment å hjelpe til gode og ikke havner i hendene på autoritære ledere.

Styrets innstilling:

Styret støtter intensjonen bak forslaget, men påpeker at Norge allerede i dag mottar kritikk for å blande bistandsarbeid med klimaarbeid.

Sak 7 Øvrige politiske saker

Forslag 3

Boligpolitikk

Et rettferdig boligmarked er helt avgjørende for tryggheten og livskvaliteten til folk flest. Likevel ser vi i dag at mange står uten mulighet til å kjøpe sitt eget hjem. Sykepleierindeksen viser at personer med en gjennomsnittlig sykepleierlønn bare har råd til å kjøpe 31,6 prosent av boligene på markedet. Dette er et tydelig tegn på at dagens boligpolitikk svikter vanlige folk. Arbeiderpartiet må sette som mål å sikre at flere kan eie sin egen bolig, og at boligpolitikken bidrar til å redusere økonomiske, sosiale og geografiske ulikheter. Boligmarkedet preges i dag av skyhøye priser, usikkerhet i leiemarkedet og økende ulikheter mellom de som eier og de som leier. Dette skaper store utfordringer, særlig for unge, barnefamilier og personer med lave inntekter. Vi trenger en mer rettferdig boligpolitikk som gir folk trygghet og stabilitet, og som sikrer at flere får tilgang til en passende og rimelig bolig.

Lunner Arbeiderparti vil:

- Opprette en nasjonal boligplan som tar for seg boligbehov i hele landet, Husbankens rolle og muligheten for en ikke-kommersiell boligsektor.
- Prioritere startlån med gode rammevilkår til unge og barnefamilier, og som et verktøy til å få folk fra å leie bolig til å eie bolig.
- Etablere en ordning der Husbanken bidrar med en eierandel i boliger tilsvarende egenkapitalkravet til låntakere som har betalingsevne, men ikke har nok egenkapital.
- Innføre en ny husleielov med styrket oppsigelsesvern og bedre beskyttelse mot ulovlige leie økninger.

Styrets innstilling:

Styret støtter intensjonen i forslaget og sender det til årsmøtet, men viser også til forslag til nytt partiprograms punkter:

- (470) **BOLIG: En bolig for alle**, som bl. annet inneholder punkter om å gi Husbanken flere og sterkere virkemidler overfor førstegangsetablerere og utvikle løsninger som gir flere unge råd til å kjøpe egen bolig i byene, blant annet ved å:
 - Åpne Husbankens startlån for unge uten oppspart egenkapital, men som har gode nok inntekter til å betjene boliglån, og gjøre bankens ordninger mer kjent
 - Styrke bruken av ulike boligkjøpsmodeller
 - Styrke Husbankens arbeid med å spre kunnskap til kommuner om hvordan få fart på boligbyggingen i distriktene
- Vurdere endringer i utlånsforskriften slik at flere får mulighet til å kjøpe primærbolig, balansert mot hensynet til at folk ikke tar opp lån de ikke kan betjene

(Merk: Situasjonen er mye verre i Oslo og Akershus, hvor man hhv bare kan kjøpe 2,3 og 3,6 % av tilgjengelige boliger).

Sak 7 Øvrige politiske saker

Forslag 4

Bevar naturen

Verden rammes av en naturkrise her og nå. I altfor lang tid har mennesker utnyttet seg av naturen uten å respektere naturens tåleevne. Konsekvensene av det høster vi nå: vi står i fare for å miste enorme mengder natur både i Norge og i hele verden. I naturen henger alt sammen med alt. Tap av dyreliv eller natur vil ikke bare ha konsekvenser for enkelttilfeller, det gir også alvorlige konsekvenser for hele økosystemer. Lunner Arbeiderparti mener derfor at vi må bygge et samfunn som tar vare på naturen og respekterer dens tåleevne.

Å oppleve norsk natur i dag er ikke det samme som for 100 år siden. Vi mister stadig mer urørt natur og vi ser ikke konsekvensene av menneskelig aktivitet før det er for sent. Dersom vi ikke begynner å verdsette naturens egenverdi vil naturen igjen være en ganske annen om 100 år. Generasjonene som kommer etter oss fortjener også gode naturopplevelser i norsk natur.

Det er avgjørende at vi innfører konkrete tiltak for å verne og restaurere norsk natur før det er for sent. Fremtidige generasjoner fortjener en intakt natur med tilgang til naturopplevelser, artsmangfold og viktige økosystemtjenester. En sterkere nasjonal innsats, kombinert med lokal medvirkning og folkeopplysning, vil være nøkkelen til en bærekraftig fremtid der naturen respekteres og ivaretas for kommende generasjon

Lunner Arbeiderparti vil:

1. Verne 30 % av Norges natur innen 2030, både på land og til havs, med særlig fokus på sårbare økosystemer som tareskog, myr og villmark.
2. Strengere arealforvaltning ved å prioritere utbygging i allerede nedbygde områder og integrere naturhensyn i alle politiske beslutninger.
3. Restaurering av ødelagt natur, med mål om å gjenoppbygge minst 30 % av forringet natur innen 2030 og opprette et nasjonalt restaureringsfond.
4. Styrket havvern, inkludert petroleumsfrie soner i sårbare områder og forbud mot oppdrett, taretråling og bunntråling i verneområder.
5. Prioritere natur over økonomisk vekst, der naturinngrep kun tillates hvis det er nødvendig for å nå klimamålene.
6. Internasjonalt engasjement ved å ta lederskap i oppfølgingen av FNs naturavtale og bidra til globale tiltak for å bevare biologisk mangfold.
7. Plast- og miljøopprydding, inkludert nasjonale prosjekter for plastfjerning og rensing av Oslofjorden.
8. Implementering av naturregnskap, som skal ferdigstilles innen 2025 og brukes i planog bygningsloven for å sikre bærekraftige beslutninger.
9. Styrket vern av truede arter, gjennom kartlegging og handlingsplaner for å beskytte norsk artsmangfold.

Styrets innstilling

Styret støtter ikke flere av forslagets enkeltpunkter, men intensjonen bak og helheten i forslaget. og sender det til årsmøtet for punktvis diskusjon.

Sak 7 Øvrige politiske saker

1. Norge har forpliktet seg til å verne 30 % av all natur innen 2030, som en del av **Global Biodiversity Framework** som ble vedtatt på FNs naturmøte (**COP15**) i desember 2022. Dette er en del av en bredere global innsats for å stoppe tapet av biologisk mangfold og sikre at naturen bevares for fremtidige generasjoner.
2. Ivaretas allerede i nasjonale, regionale og lokale arealplaner
3. Fra programforslaget: Etablere en nasjonal plan innen 2030 for å restaurere 30 prosent av ødelagte eller skadede naturområder på land, i ferskvann og i havet, i tråd med FNs naturavtale
4. Styret støtter intensjonen, og Norge har et mål om å verne mer av havområdene sine, spesielt med tanke på viktige marine økosystemer som korallrev, havbunn og viktige gyteområder for fisk.
5. Er for generell
6. Støttes
7. Er allerede etablert lokale, regionale ordninger med både frivillige lag og foreninger og offentlige initiativ.
8. Regjeringens 1.versjon kommer i 2026
9. Støttes

Sak 7 Øvrige politiske saker

Forslag 5

Gruvedrift på havbunden

Det finnes lite kunnskap om konsekvensene av gruvedrift på havbunnen, ved å åpne for gruvedrift på havbunnen risikerer vi å ødelegge naturen i havet med store konsekvenser for klima, natur, fiskeri og andre havnæringer. Det er en risiko Norge ikke kan ta. Norge har forpliktet seg til å forvalte naturverdiene våre basert på tilgjengelig kunnskap og etter føre-var-prinsippet. Det må også gjelde for dyphavet. Vi må bruke penger på løsningene som vi vet vil bidra til å ta oss gjennom det grønne skiftet. Det har vi ikke nok kunnskap til å slå fast at gruvedrift på havbunnen vil gjøre frem mot 2030 eller 2050, da behovet for mineraler er størst her og nå.

Lunner Arbeiderparti vil:

- At Norge ikke skal drive med gruvedrift på havbunnen før det er tilstrekkelig vitenskapelig kunnskap til å vurdere konsekvensene av virksomheten og man kan sikre effektivt vern av det marine miljø mot skadelige virkninger i tråd med Havrettskonvensjonen.

Styrets innstilling:

Styret støtter forslaget og sender det til årsmøtet, men viser også til forslag til nytt partiprograms punkter: 871 **Mineralnæringen**: nøkkelen til grønn omstilling

- (887) Utvikle hurtigsporet for å få fortgang på norsk mineralsatsing

Sak 7 Øvrige politiske saker

Forslag 6

Sirkulær økonomi

For å sikre mindre klimagassutslipp og mindre skader på naturen må økonomien være sirkulær. Det betyr at alle ressurser vi tar i bruk produseres og forbrukes på en måte som gjør at de ikke går tapt. På den måten går ressursene i sirkler. I dag er husholdningers forbruk en stor del av verdens klimagassutslipp. Den sirkulære økonomien må være en bærebjelke i norsk økonomi. Vi må vekk fra bruk- og kast samfunnet og over i fornybarsamfunnet. For å sikre at vi bruker mindre ressurser og gjenbraker mer trenger vi lengre holdbarhet på produktene, og at avfallet vårt brukes til å skape nye ressurser heller enn å kastes. Folk har ulik tilgang på bruktbutikker, samtidig som fast fashion skjeder dumper priser som gjør det lettere for folk med dårligere økonomi å handle der. For å stimulere til en sirkulær økonomi må vi gjøre det lettere for alle å ta sirkulære valg i hverdagen. Det innebærer at det blir billigere å kjøpe brukt, heller enn å kjøpe nytt samtidig som det må stilles krav til næringslivet.

Lunner arbeiderparti vil:

- Gjøre det billigere å reparere enn å kjøpe nytt, samt fjerne moms på reparasjoner og utleie av klær, tur- og sportsutstyr, verktøy og elektronikk
- Gi incentiver til oppstart av reparasjonsverksteder for forbruksvarer og bygge opp en hel næring rundt reparasjon av varer
- Fjerne momsen på salg av brukte klær
- Ha panteordninger på glass, metall, elektronikk og andre forbruksvarer med stort miljømessig fotavtrykk
- Stille krav til åpenhet fra produsentene om innhold, arbeidsforhold og miljøkonsekvenser knyttet til produksjonen
- Utvide reklamasjonsretten i sammenheng med nye myndighetssatte holdbarhetsgarantier.
- Det skal innføres et nasjonalt mål om reduksjon av materialforbruket
- Ha minimumskrav på tilgang på reservedeler på varer som ikke er forbruksvarer
- Innføre en felles panteordning for hele Skandinavia, med mål om å utvide til EU på sikt

Styrets innstilling:

Styret støtter forslaget og sender det til årsmøtet, men viser samtidig til forslag til nytt partiprograms punkter om: *Sirkulærøkonomi – en forutsetning for klimaomstilling*

Sak 7 Øvrige politiske saker

Forslag 7

En bedre grunnskole:

I dagens grunnskole opplever mange elever manglende mestring, lav motivasjon og lite læringsutbytte. Målet med grunnskolen må være at alle elever etter ti års skolegang har et solid faglig grunnlag, gode forutsetninger for videre utdanning, og en trygg forståelse av sin rolle som aktive samfunnsborgere. For å lykkes med dette må flere elever oppleve mestring, trivsel og lære mer gjennom undervisningsformer som engasjerer og motiverer.

Dessverre viser undersøkelser at en betydelig andel elever forlater grunnskolen uten tilstrekkelige ferdigheter i lesing, skriving og regning. Dette svekker mulighetene deres for å fullføre videregående skole og delta aktivt i samfunns- og arbeidslivet. Skal vi redusere frafallet i videregående, må vi starte med å styrke grunnlaget i grunnskolen. En skolehverdag der elevene møter undervisning tilpasset ulike læringsstiler, er avgjørende for å sikre at flere opplever mestring og får den hjelpen de trenger.

Mange elever opplever skolen som ensidig teoretisk og lite relevant for deres interesser og fremtidige yrkesvalg. En økende følelse av manglende mestring og motivasjon kan føre til større utfordringer senere i livet, både for den enkelte og for samfunnet. For å motvirke dette må vi skape en mer praktisk og variert skolehverdag, der både teoretisk og praktisk læring verdsettes like høyt. Dette vil bidra til at flere finner glede i skolegangen og står bedre rustet for fremtiden.

Lunner Arbeiderparti foreslår å:

- **Skape en mer praktisk og inkluderende skolehverdag**
Prioritere en skolegang som vektlegger praktisk læring, lek og aktiviteter, særlig i tidlig alder, for å sikre en mer engasjerende og inkluderende skolehverdag for alle elever. I tillegg sikre at 1. klasse i barneskolen oppfyller intensjonen i seksårsreformen
- **Styrke elevenes forberedelse til arbeidslivet**
Legge til rette for mer arbeidslivsorientert og praktisk undervisning som bedre forbereder elever på videre utdanning og yrkesvalg. Dette kan blant annet inkludere flere yrkesrettede utplasseringsdager, økt tilbud om yrkesfaglige valgfag og samarbeid med lokale arbeidsplasser for å gi elevene praktisk erfaring tidlig i skoleløpet.
- **Prioritere teknologi og etisk bevissthet i utdanning**
Sørge for at elever og lærere får nødvendig kompetanse i kunstig intelligens, samtidig som vi fremmer et bevisst forhold til teknologiens etiske utfordringer.
- **Sikre bedre vurderingsformer i grunnskolen**
Fjerne eksamen i grunnskolen og minimere antallet unødvendige tester som ikke bidrar til elevenes læring. Skolen bør ta i bruk et bredere spekter av vurderingsformer

Sak 7 Øvrige politiske saker

som gjør det enklere for elevene å vise sin kompetanse, for eksempel muntlige presentasjoner, praktiske oppgaver og prosessorientert vurdering. Dette vil gi en mer helhetlig og rettferdig vurdering av elevenes ferdigheter og læringsutbytte.

- **Styrke demokratiundervisning og samfunnsansvar**

Skape et helhetlig læringsløp for demokratiforståelse, inkludert møter med personer med erfaringer fra ekstreme hendelser som terror og krig, samt nasjonale prosjekter som fremmer refleksjon og ansvar.

Styrets innstilling:

Styret støtter intensjonen i flere av forslagets enkeltpunkter, men mener at flere av punktene ivaretas godt i **Stortingsmelding 34 – EN mer praktisk skole**. Styret viser også til **forslag til nytt programforslaget s. 1110 En fellesskole der alle barn hører til og lærer godt**. Styret mener og at forslaget er for omfattende og detaljert for årsmøte i kommunepartiet, og oppfordrer derfor til å sende det inn til behandling i fylkesårsmøte (forslagsfrist er 16. februar).

Sak 7 Øvrige politiske saker

Forslag 8

En bedre videregående skole:

Den videregående skolens viktigste oppgave er å gi alle elever like muligheter til å lykkes, og å forberede dem på et arbeidsliv i endring. Framtidens arbeidsmarked vil kreve fagarbeidere med evne til å tilpasse seg ny teknologi og samarbeide om oppgaver. For å møte disse behovene, må videregående utdanning gi unge og voksne muligheten til å finne sin plass i samfunnet og bli den beste versjonen av seg selv. Samtidig er det viktig at elever får reelle muligheter til å realisere sitt potensial, uavhengig av bakgrunn.

Motivasjonen blant elevene er i ferd med å synke, og en økende andel føler at skolen er kjedelig og utmattende. Dette vitner om en feilslått skolepolitikk som ikke tilpasser seg den mangfoldige elevgruppen. Både på studiespesialiserende og yrkesfag opplever elever at skolen ikke gir dem de verktøyene de trenger for å lykkes, og i PISA-undersøkelsen er resultatene på flere fag lavere enn tidligere. For å møte disse utfordringene må den videregående skolen bli mer motiverende, tilpasset elevenes behov, og heve kvaliteten på både yrkesfag og studiespesialiserende utdanning, slik at offentlig skole blir det mest attraktive alternativet.

Lunner Arbeiderparti foreslår å:

- **Styrke faglig fordypning og relevans i videregående opplæring**
Gjennomgå strukturen og innholdet i ulike utdanningsprogram for å sikre mer tid til faglig fordypning og praktisk læring, slik at elevene får best mulig utbytte av sin utdanning.
- **Gjøre yrkesfag mer praktiske og tilgjengelige for alle**
Sørge for at yrkesfaglig opplæring har en bedre balanse mellom teori og praksis, og at alle elever har like muligheter til å velge og fullføre yrkesfag, uavhengig av kjønn eller andre barrierer.
- **Sikre rettigheter og bedre overgang til arbeidslivet**
Lovfeste retten til lære plass for alle kvalifiserte elever, samt sikre gode støtteordninger for de som trenger ekstra oppfølging for å kvalifisere seg til arbeidslivet.
- **Modernisere eksamens- og vurderingssystemet i videregående skole**
Fjerne sidemålskarakter og sidemålseksamen for å gi elevene større mulighet til fordypning i hovedmålet. Avskaffe eksamen i VG1 for å redusere unødig tidspress tidlig i skoleløpet. Erstatte dagens trekkordning i VG3 med en ordning der elevene selv kan velge hvilken skriftlig eksamen de ønsker å avlegge, slik at vurderingen bedre reflekterer deres faglige styrker og videre utdanningsvalg.

Styrets innstilling:

Styret støtter intensjonen i flere av forslagetts enkeltpunkter, men mener og at forslaget er for omfattende og detaljert for årsmøte i kommunepartiet, og oppfordrer derfor til å sende det

Sak 7 Øvrige politiske saker

inn til behandling i fylkesårsmøte (forslagsfrist er 16. februar). Samt å omformulere forslaget til et noe mer generelt forslag til lokalt vedtak.

Flere av punktene ivaretas allerede godt i programforslaget s. 1268 Videregående opplæring som forbereder på arbeidsliv og videre utdanning.

AP har tidligere vært åpne for å fjerne sidemålsksamen, men de har ikke signalisert umiddelbar fjerning i vårt nåværende politiske program.

Når det gjelder forslaget om å innføre gratis vaksine mot hjernehinnebetennelse for ungdom i Norge vil det koste ca. 55,2 millioner NOK per år, inkludert både vaksinekostnader og administrasjonskostnader.